

Firda

**Handreiking
Studieloopbaan
begeleiding**

Het inrichten van slb

/ Leer jezelf
het leven door

Voorwoord

Deze Handreiking Studieloopbaanbegeleiding is voor alle studieloopbaanbegeleiders, docenten, onderwijsteams en teamleiders van Firda een gerichte uitwerking van het onderdeel studieloopbaanbegeleiding uit de vastgestelde visie op begeleiding. In deze handreiking worden de visie, de ambitie en de aandachtspunten voor het inrichten van studieloopbaanbegeleiding vanaf schooljaar 2024-2025 binnen Firda beschreven.

Aandacht voor studentenwelzijn is in de kwaliteitsagenda 2023-2027 als een belangrijke ontwikkeling opgenomen. Firda richt zich op het bieden van gelijke kansen passend bij de diversiteit van onze studenten. Hierbij investeren we in de professionalisering van onderwijsteams om studenten passende, inclusieve begeleiding en ondersteuning te bieden.

Firda biedt meer dan alleen vakonderwijs. Leren wat voor mens je wilt zijn, is namelijk minstens zo belangrijk, als het vak dat wordt uitgeoefend. Bij Firda verbinden we persoonlijke ontwikkeling met de wereld die duurzamer, inclusiever en diverser wordt. We blijven leren en ons ontwikkelen; continue en overal. Voor al onze studenten heeft de studieloopbaanbegeleider een belangrijke rol in de begeleiding. Firda ziet begeleiding als een gezamenlijke teamverantwoordelijkheid om een positief en veilig leerklimaat voor studenten vorm te geven passend bij de individuele leerroutes.

Voor deze Handreiking Studieloopbaanbegeleiding is de leerroute van de studenten als uitgangspunt genomen en worden per onderdeel de taken van de studieloopbaanbegeleider beschreven. Ook komt de samenwerking van de studieloopbaanbegeleider binnen en buiten het onderwijsteam aan bod. Wij bieden hiermee de kaders, ruimte en ontwikkeling die voor alle studieloopbaanbegeleiders en onderwijsteams belangrijk zijn om een positieve invloed te hebben en aandacht te geven aan studentenwelzijn.

Inhoud

Voorwoord	2
1. Vertrekpunt: Visie op begeleiding	4
1.1 Rolbeschrijving van een studieloopbaanbegeleider	4
2. Samenwerking in het onderwijsteam	5
2.1 Studieloopbaanbegeleider(s)	5
2.2 Docent inclusief onderwijs	5
2.3 Regiehouder begeleiding	5
3. Tijdsinvestering voor begeleiding van klassenmanagement in het onderwijsteam	6
3.1 Start van de leerroute: Gouden weken	6
3.2 Gedurende de leerroute	6
4. Uitwerking van de werkzaamheden SLB in de leerroute van de individuele student	7
4.1 Binnenkomen bij Firda	7
4.2 Starten bij Firda: Gouden weken	7
4.3 Begeleiding gedurende de leerroute	7
4.4 Begeleiding naar vervolg/ Perspectief op toekomst	8
4.5 Samenwerking en afstemming in het onderwijsteam	8
4.6 Administratieve verantwoordelijkheid van slb-ers	8
5. Professionalisering Studieloopbaanbegeleiding	8
6. Slb inrichting kaders in het resultaatverantwoordelijk team	8

1. Vertrekpunt: Visie op begeleiding

Firda helpt studenten zich te ontwikkelen tot wendbare mensen die waarde(n)gedreven handelen. We stimuleren een brede persoonsvorming en persoonlijk leiderschap. Wij bieden wendbaar en responsief onderwijs in een inclusief leerklimaat, voor alle jongeren en volwassenen, passend bij de ontwikkelingsbehoefte. De missie van Firda rondom begeleiding is dat elke student in een veilige- en positieve leeromgeving tot ontwikkeling komt, waarbij studenten met hun diversiteit aan achtergronden de kansen krijgen die talenten te ontwikkelen.

De term inclusief onderwijs duidt op de verschuiving van de individuele begeleiding bij ondersteuningsbehoeften naar een, waar mogelijk, meer groepsgerichte aanpak binnen de reguliere onderwijssetting. Hierdoor ontstaat een rijke leeromgeving en wordt het hebben van een ondersteuningsbehoefte genormaliseerd.

Om dit te realiseren zorgen we binnen alle onderwijsteams voor:

- Een inclusief pedagogisch didactisch leerklimaat waarin alle studenten worden uitgedaagd tot leren en ontwikkelen
- Begeleiding bij persoonlijke en professionele ontwikkeling
- Het versterken van de eigen regie bij studenten
- Integrale samenwerking

Waar staan we voor

1. WE ZORGEN VOOR EEN POSITIEF LEERKLIMAAT
2. WE ZIEN HOREN EN MISSEN ONZE STUDENTEN
3. WE HOUDEN REKENING MET DE VERSCHILLEN TUSSEN DE STUDENTEN
4. WE VOLGEN EN BESPREKEN MET ONZE STUDENTEN HOE ZIJ ZICH PERSOONLIJK EN PROFESSIONEEL ONTWIKKELEN
5. WE ONDERZOEKEN WAT ONZE STUDENTEN NODIG HEBBEN OM DE VOLGENDE STAP TE KUNNEN ZETTEN
6. WE ZORGEN VOOR EEN PASSEND EN SAMENHANGEND LEERTRAJECT VOOR ONZE STUDENTEN

1.1 Rolbeschrijving van een studieloopbaanbegeleider

De studieloopbaanbegeleider (hierna: slb-er) heeft een belangrijke rol in het onderwijsteam met betrekking tot de begeleiding. Hierboven is de visie op begeleiding van Firda kort weergegeven. Hierna volgt er een concrete uitwerking wat dit betekent voor de werkzaamheden van de slb-er. De rol van de slb-er op hoofdlijnen:

1. Begeleiding bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling
2. Studievoortgang
3. Loopbaanbegeleiding

De slb-er is het eerste aanspreekpunt voor studenten, ouders/verzorgers en andere betrokkenen. De slb-er speelt een belangrijke rol door te letten op signalen in het onderwijsproces en de persoonlijke ontwikkeling van de student. De slb-er heeft een stimulerende rol in de studievoortgang, presentie en het studiesucces van de student. De rol van de slb-er richting ouders is conform de wettelijke kaders en het Firda Ouderbetrokkenheid beleid.

Ouderbetrokkenheid richt zich op ouders van studenten tot 21 jaar. Het ouderbeleid is conform wettelijke kaders (WEB artikel 7.1.5)¹ en het studentenstatuut Firda. Firda heeft een rapportageplicht² voor studenten tot 18 jaar. Firda informeert ouders, via het ouderportaal, over de studievoortgangresultaten en het bindend studieadvies (BSA) van hun kind. Ouders zijn echter tot 21 jaar financieel verantwoordelijk voor hun kind (bv. studiefinanciering DUO). Firda hecht waarde aan het betrekken van ouders, ook na 18 jaar met instemming van de student.

De slb-er is een consistente factor voor de student in een veilige en flexibele omgeving: van instroom in de leerroute tot start op de arbeidsmarkt of vervolgopleiding.

Het doel van de studieloopbaanbegeleiding is dat de student steeds meer regie krijgt op zijn/haar (professionele en persoonlijke) ontwikkeling. Een goede relatie tussen slb-er en student, gebaseerd op wederzijds vertrouwen, is hierin essentieel. De slb-er biedt zowel op groeps- als op individueel niveau begeleiding aan de aangewezen studenten en groepen. De slb-er begeleidt bij het maken van keuzes in de leerroute en legt afspraken vast in Eduarte. De slb-er blijft betrokken tot er een perspectiefrijk vervolg is.

Bij een vervolg opleiding is de slb-er verantwoordelijk voor toeleiding en overdracht. Bij een vervolg op de arbeidsmarkt kan er vanuit ontwikkelingen rondom nazorg of alumni-beleid een rol liggen voor de slb-er.

2. Samenwerking in het onderwijsteam

Om de visie op begeleiding en de bijbehorende beloften te bereiken is er een nauwe samenwerking en geborgde kwaliteitszorg in elk onderwijsteam nodig. Binnen elk onderwijsteam zijn er drie specifieke rollen rondom begeleiding belegd:

2.1 Studieloopbaanbegeleider(s)

De studieloopbaanbegeleider (slb) is het eerste aanspreekpunt voor de student en is een consistente factor voor de student in een veilige en flexibele omgeving: van instroom in de leerroute tot start op de arbeidsmarkt of vervolgopleiding. De slb-er heeft een stimulerende rol in de studievoortgang en presentie van de student. De slb-er is daarbij ook verantwoordelijk voor het onderdeel loopbaan van de student (LOB).

2.2 Docent inclusief onderwijs

De rol van de docent inclusief onderwijs (hierna: DIO) is in elk onderwijsteam gefaciliteerd en belegd. De DIO wordt ingeschakeld door slb-ers bij studenten met een extra ondersteuningsbehoefte en/of maatwerk aanpassingen. De DIO onderzoekt welke aanpassingen op groepsniveau mogelijk zijn en of aanvullend individuele ondersteuning nodig is. Afspraken over aanpassingen en ondersteuning worden door de DIO vastgelegd in een begeleidingsplan. De DIO en de slb-er zorgen ervoor dat afspraken over aanpassingen op groepsniveau bekend zijn bij alle docenten die betrokken zijn bij de student en dat deze worden nageleefd en geëvalueerd. Het streven is om binnen Firda breed te gaan werken met groepsplannen, hierin komen de individuele begeleidingsplannen in een groepsaanpak bij elkaar.

2.3 Regiehouder begeleiding

De Regiehouder begeleiding heeft een coördinerende taak op begeleiding binnen het eigen onderwijsteam(s). Deze collega is binnen het resultaatverantwoordelijke team, samen met de

¹ Zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2023-08-01>

² Memorie van toelichting dat altijd onderdeel is van een wetsvoorstel. Zie pagina's 6 en 21: https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20201104/memorie_van_toelichting/document3/f=/vldjj0eywizu.pdf%20zie%20o.a

teamleider, aanjager van begeleiding in de brede zin. Dit gaat bijvoorbeeld over het komen tot een gezamenlijke pedagogische en didactische aanpak binnen het team en het in het team binnenhalen van kennis en expertise over begeleiding.

Deze rol kan uitgevoerd worden door dezelfde collega die ook de rol van DIO oppakt, het kunnen ook verschillende personen zijn. De verdeling van de rollen zijn per resultaatverantwoordelijk team in te richten.

3. Tijdsinvestering voor begeleiding van klassenmanagement in het onderwijsteam

Het onderwijsteam geeft voor alle studenten van de opleiding studieloopbaanbegeleiding vorm. Binnen Firda is er een grote diversiteit aan studenten en opleidingen. De invulling van passende begeleiding en extra ondersteuning kan per leerroute, opleiding en per studentpopulatie verschillen. Firda vindt de kwaliteit van de begeleiding binnen het onderwijsteam belangrijk en biedt daarbij minimale tijdsinvesteringen aan als richtlijn. Elk onderwijsteam kan vanuit de professionele dialoog en ervaring zelf de uiteindelijke tijdsinvesteringen voor slb-ers, DIO-ers en regiehouders in de jaarplannen opnemen. Met oog voor de werkverdeling met als doel de werkdruk binnen het onderwijsteam te verlagen.

3.1 Start van de leerroute: Gouden weken

Om de studenten goed te laten landen op Firda zetten we de eerste periode van 10 weken binnen alle onderwijsteams extra in op studieloopbaanbegeleiding: de gouden weken. In deze periode richten de teams extra activiteiten in om een positieve relatie op te bouwen op het college, in het onderwijsteam en in de slb groep.

Hierin is aandacht voor:

- Introductie
- Groepsvorming
- Plannen en organiseren
- Individuele kennismaking tussen de studieloopbaanbegeleider en de student

3.2 Gedurende de leerroute

- Elke BOL klas heeft gedurende de leerroute minimaal één lesuur slb per week op het rooster staan. In dit uur is zowel ruimte voor groepsvorming, klassenmanagement, welzijn, planning en de loopbaancompetenties van LOB (Firda breed een aanbod voor SLB/LOB lessen ontwikkelen). Voor niveau 3 en 4 opleidingen is het advies om de 1e 2 jaar SLB lessen te bieden en het laatste jaar of 2 jaar de focus te verleggen naar LOB lessen. De LOB lessen richten zich op het vervolg van studenten na afronding van de opleiding en geeft handvatten rondom loopbaancompetenties voor een duurzame plek op de arbeidsmarkt of vervolgstudie. LOB is ook van belang voor niveau 1 en 2 en zal meer in combinatie met SLB lessen aan bod komen.
- Er zijn minimaal 3 individuele contactmomenten per jaar tussen slb-er en student (indien wenselijk ouders/verzorgers betrekken) gedurende alle leerjaren. In deze contactmomenten gaat het over de studievoortgang en het welzijn van de student.
- BSA procedure eerste leerjaar: Om de ontwikkeling van studenten goed te volgen voeren studenten met hun slb-er tijdens hun eerste jaar na inschrijving studievoortgangsgesprekken, die uitmonden in een bindend studieadvies (BSA). Tijdens de studievoortgangsgesprekken worden de studievorderingen besproken en wordt beoordeeld wat de kans van slagen is. Bij een negatief studieadvies gelden wettelijke regels. Bij een eenjarige opleiding moet het advies binnen vier maanden na de start van de opleiding worden gegeven. Bij meerjarige opleidingen tussen de negende en twaalfde maand na de start van de opleiding. Conform Firda beleid

Bindend Studieadvies kunnen studenten die, aantoonbaar en ondanks de inspanningen van alle betrokken partijen, onvoldoende studievorderingen laten zien, het advies krijgen om te stoppen met de opleiding. Voorwaarde is dat er tijdens het voorlaatste BSA-gesprek een waarschuwing is gegeven en afspraken zijn gemaakt om binnen redelijke termijn verbetering te laten zien.

Tips van collega's

1. ALS SLB-ER OOK PRAKTIJK/THEORIELESSEN OF ANDERE ONDERWIJSACTIVITEITEN VERZORGEN ZODAT ER GEREGELD CONTACTMOMENTEN MOGELIJK ZIJN MET DE SLB-GROEP
2. DUO SLB VORMGEVEN TUSSEN EEN ERVAREN EN EEN MINDER ERVAREN SLB-ER
3. HET COMBINEREN VAN SLB EN BPV BEGELEIDINGSUREN

4. Uitwerking van de werkzaamheden SLB in de leerroute van de individuele student
Als slb-er zijn er verschillende activiteiten per fase van de leerroute van de studenten waar een belangrijke bijdrage voor nodig is.

4.1 Binnenkomen bij Firda

Kennismaking

De kennismaking vormt altijd de start van de studieloopbaanbegeleiding, bij voorkeur uitgevoerd door de studieloopbaanbegeleider (Zie Handboek Kennismaking en Toelating). Zowel bij de start van een nieuw schooljaar als bij tussentijdse instroom. Afspraken over extra begeleiding worden in het vervolgesprek kennismaking besproken en vastgelegd in een begeleidingsplan door de docent inclusief onderwijs samen met de slb-er.

- Studenten (en evt. ouders/verzorgers) informeren over rechten en plichten;
- Teamleden informeren over eventuele aanpassingen;
- Afstemming met de examencommissie bij aanpassingen in examinering;
- Studenten informeren waar zij terecht kunnen bij vragen en klachten;
- Afspraken vastleggen in Eduarte.

4.2 Starten bij Firda: Gouden Weken

- In de eerste 10 weken vindt er individuele kennismaking plaats tussen de studieloopbaanbegeleider en de student (en evt. ouders/verzorgers);
- In de slb lessen:
Aandacht voor de groepsvorming;
Aandacht voor plannen en organiseren.

4.3 Begeleiding gedurende de leerroute

- Individuele en groepsbegeleiding van de studenten bij de persoonlijke en professionele ontwikkeling;
- Portfolio vorming;
- Verzamelt gegevens betreffende gedrag, presentie/verzuim, voortgang en houdt overzicht in het digitale studentdossier;
- Bespreken en stimuleren van de studievoortgang en presentie;
- Loopbaanoriëntatie (LOB);
Het onderdeel loopbaan van de student:
Kwaliteitsreflectie, motievenreflectie, werkexploratie, loopbaansturing, netwerken;
- Afstemming met de BPV begeleider;

- Begeleiden bij het maken van verdere keuzes in de leerroute;
- Signaleert een extra ondersteuningsbehoefte of behoefte aan uitdaging en onderneemt hierop de nodige actie met docent inclusief onderwijs en/of het SSC.

4.4 Begeleiding naar vervolg/ Perspectief op toekomst

- Aandacht voor diplomering, certificering, MBO verklaring;
- Aandacht voor vervolg na Firda, opleiding of arbeid;
- Vult het doorstroomformulier in bij een vervolg op Firda;
- In geval van voortijdige beëindiging van de leerroute verwijst of begeleidt de slb-er de student naar het SSC;
- Overdracht aan derden.

4.5 Samenwerking en afstemming in het onderwijsteam

- Studentbespreking voorbereiden;
- Contact met ouders/verzorgers en andere betrokkenen;
- BSA-gesprekken voeren conform beleid;
- Teamleden informeren over bijzonderheden/veranderingen in de ondersteuningsbehoeften/bewaken dat eventuele aanpassingen in begeleidingsplan nageleefd worden;
- Integrale samenwerking SSC doorverwijzen hulpvragen interne en externe ondersteuningsmogelijkheden via de docent inclusief onderwijs.

4.6 Administratieve verantwoordelijkheid van slb-ers

- Rapportage voortgang persoonlijke en professionele ontwikkeling van elke student in Eduarte verwerken;
- BSA procedure voor elke student doorlopen;
- Begeleidingsplan indien nodig opstellen samen met de DIO;
- Verzuimmeldingen doen en afhandeling daarvan voor alle studenten;
- Bewijsformulier LOB ondertekenen.

5. Professionalisering Studieloopbaanbegeleiding

Om kwalitatieve begeleiding van alle Firda studenten vorm te geven met aandacht voor studentenwelzijn en studiesucces is professionalisering van slb-ers onmisbaar. Het creëren van een gezamenlijke eenduidige aanpak en een herkenbare rol van de slb in ieder onderwijsteam vraagt dat per schooljaar 2024-2025:

- Elke startende slb-er eerst een training slb doorloopt.
- Startende slb-ers passend ingezet worden, denk hierbij aan buddy's met ervaren slb-ers, inzet bij leerjaren 2, 3 en 4.
- Elke slb-er volgt om de 3 jaar scholing rondom slb. Hiervoor komt Firda breed een veelzijdig aanbod.

6. Slb inrichting kaders in het resultaatverantwoordelijk team

Studieloopbaanbegeleiding wordt binnen elk onderwijsteam voldoende gefaciliteerd om kwaliteit en aandacht te bieden aan de aangewezen studenten per slb, passend bij de onderwijsvisie en de visie op begeleiding. Het werken in resultaatverantwoordelijke teams, waar begeleiding één van de 6 regiegebieden is, zorgt ervoor dat Firda verwacht dat deze dialoog en facilitering binnen elk team georganiseerd gaat worden bij het maken van de jaarplannen.

Om onze doelstellingen te bereiken en optimale begeleiding aan alle Firda studenten te bieden is het vertrekpunt voor alle teams als volgt:

- Een BOL klas heeft minimaal 1 lesuur slb/lob per week op het lesrooster staan.
- Een BBL klas heeft minimaal 1 lesuur (vakinhoudelijk of specifiek slb) per week op het rooster staan met de slb-er.
Voor de BBL klassen gelden dezelfde beschreven kwaliteitsafspraken rondom begeleiding.
- Het organiseren van minimaal drie individuele contactmomenten per student per schooljaar.
Dit kan ingevuld worden door individuele begeleidingsuren op het lesrooster op te nemen naast het slb/lob uur voor de groep.
- We adviseren teams om passend bij de eigen onderwijssituatie en doelgroep in het team afspraken te maken over het totaal aantal studenten per slb-er, om zo de onderwijskwaliteit en begeleiding te borgen.
Dit is terug te zien en te verantwoorden in de PDCA cyclus van regiegebied Begeleiding.
- Bij ziekte en vervanging van collega's kan bovenstaand vertrekpunt ondersteunend werken aan de gewenste facilitering van slb-ers.
Oog voor de werkverdeling met als doel de werkdruk binnen het onderwijs te verlagen.
- Vanuit Firda zal een lesaanbod ontwikkeld worden voor de groeps-slb/lob (streven dit in het schooljaar 2024-2025 aan te leveren). Hier kunnen slb'ers naar eigen wens en inzicht gebruik van maken.
- Elk onderwijsteam heeft gedurende de gehele leerroute aandacht voor klassenmanagement. (de basis op orde).

Deze Handreiking Studieloopbaanbegeleiding is een richtinggevend document voor de onderwijsteams. De praktische uitwerking hiervan wordt vormgegeven in een praktijkhandboek, deze is beschikbaar bij de start van schooljaar 2024-2025.